

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Közsegeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyílt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Hetilap, főtékintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szög 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, díszbetűt s körzettel ellátott hirdetésekért terméérték szerint, minden centiméter után 3 kr. számtattatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

S.-a.-Ujhely, decz. 24.

Megyénk közelebb tartott bizottsági ülésében Vladár Kristóf két indítványt terjesztett a gyűlés elé. Az egyik a bécsi miniszterek perfid eljárása folytán megfeneklett bankügy, a másik pedig a keleti kérdéssel szemben követendő politikánkra vonatkozott. Indítványozó mindkét tárgyban helyes, s viszonyainkat minden oldalról megvilágító indokolása után, a szép számú bizottság egyhangú helyesléssel fogadta el az indítványt, mely tulajdonképpen abból állt: hogy a nevezett két kérdésben az országgyűlés és kormányhoz felirat intéztessek, melyben a független magyar nemzeti bank felállítására, s a török birodalom integritásának, — melyel hazánk lét kérdése is szorosan egybefügg — megóvása s a panszlavisztikus áramlatnak medrébe való visszazsorítása, magyar nemzeti politikánk elutasíthatatlan követelményeként hangsúlyoztassék. Ez utóbbi tárgyra vonatkozó felirat szövege, mely támogatás végett megküldetett az ország valamennyi törvényhatóságnak is, eként hangzik:

Nagyméltóságú miniszterelnök ur!

Midőn e feliratunkkal Nagyméltóságához járulunk, egy koszos költőnk szavai jutnak eszünkbe: „Rosz időköt élünk, rosz csillagok járnak, adjon Isten szebb jövődöt a magyar hazának.”

E szavak viszhangoznak lelkünkben, ha hazánk belállapotait szemléljük, — de azok súlyát érezzük különösen akkor, ha a keletről tornyosuló fellegek lehető következményeire gondolunk.

Nem kívánjuk Nmlgdod figyelmét történeti idézetekkel fárasztani, nem kívánjuk a keleti kérdést történeti és lélektani szempontból bővebben bíráltni, — mert tudjuk és érezzük, hogy Nméltóságodat capacitálni nem szükséges.

Tudjuk és ez egyedüli vigaszunk, hogy valamint belügyeink, úgy a külügyek vezetése kipróbált, az ország osztatlan bizalmát bíró magyar hazafiakra van bízva.

Tehát nem bizalmatlanság, de mély hazafiai aggodalom az, mely jelen feliratunk megírására készítet. És tekintetnek bár szavunk oly gyengének, — a mint a kételkedők hinni szeretik, — hogy annak nagy horderejű politikai kérdések megoldásánál legcsekélyebb érték sem tulajdoníthatik, mint a közvélemény alkotására és annak fentartás nélküli nyilvánítására hivatolt alkotmányos testület, ezen nemzeti létünk nézve főfontosságú kérdésben, szavunkat felemelni hazafiai kötelességünknek tartottuk.

Egyik fontos ok felszólalásunkra, azon bizonytalanság, melyben mint a céltalan hajós, hazánk uszni kénytelen.

Mert hitünk szerint nincs aggasztóbb állapot a bizonytalanságnál.

Ha egy hajó biztos kezektől vezérelve, a kikötő felé feltarthatatlanul evez, lenne bárminő vihar, mellyel megküzdenie kell, az utasok teljes megnyugvással s biztonsággal néznek jö-

vőjük elé, míg ellenben ha a kitörő vihar a hajót szereletlen, kormányosát határozatlanul találja, a veszély percében rohamos félelem szállja meg a gyengébbeket s megdermeszti még az ellenállási képességet is.

Ki merné pedig tagadni, hogy a vész már hazánk felett suhogtatja szárnyait. Ugy állunk a keleti szomszédságunkban kitörőben levő háborúval szemben, mint az, kinek szomszédságában parázs alatt óriási tűztenger honol, — s még is habár érezzük, mint a vihart a madár, hogy a tűz melengeti hajlékunk fedelét, s annak lángra lobbanását akadályozni nem bírjuk, összetett kézzel nézzük a fejünk felett össze csapni készülő olthatatlan lángokat, a jövőt a véletlen esélyeire bízva?

Mert valóban másként alig magyarázható azon példátlan egykedvűség, mellyel tekintjük mi azt, hogy szomszédunkban két nagy hatalom, és több apró állam teljes erejét kifejtvé fegyverkeznek mi pedig még csak a részletes mozgósítással sem foglalkozunk.

Vagy talán a keleti kérdés megoldásánál csakugyan a Muszka „uszály hordozói akarunk lenni”? és ez okozza nyugalmas egykedvűségünket? — Valóban ezen megdöbbentő gondolat ébred lelkünkben, sejtve egy ellenszenves nyomást, mely külügyi kormányunk tetteit vezérteni látszik.

Óhajtjuk, hogy sejtelmek csaljanak. És a bizalom mit külügyminiszterünk hazafias nagy szellemébe helyeztünk, hozzá méltólag igazolja magát.

Jól tudjuk mi azt, hogy a háboru esélyekkel jár, melyeknek következményei kiszámíthatlanok, — és hogy már csak a háboruhoz való előkészülettel is, új és nagy terhek rovatnának az adók sulya alatt görnyedő honpolgárok vállaira.

De eszélyesnek nem tartanánk azon embert, ki azért, hogy mára a kenyeret megmenthesse, a legközelebb jövőre életét veszélyeztető kötelezettségeket vállalna.

Mi úgy ösmerjük a Magyarot, hogy habár nehezen viseli a megpróbáltatások sulyos napjait, de oly sok hazafiság lelkesíti keblét, hogy nincs áldozat, melyet a hazáért, annak szabadságáért és nemzetiségeért teljes odaadással elviselni csekélynek ne tartaná.

A keleti kérdés irányában a közérzület miben létét, mindannyian tudjuk, mert érezzük. Mint természetes ösztön vezérli a legkisebb férget, hogy az életére törő kéz ellen védelmezze magát; — mi is a keleti kérdés oly nemű megoldásában, mely a „Muszka” vagy a „Panszláv” terjeszkedésnek utat nyit, merényletnek tekintjük életünk ellen, mely kerülő uton hazánk, nemzetiségünk, és szabadságunk megőlését célozza.

Mi lehet oka tehát még is, hogy ily érzelmektől áthatottan, a nemzeti közérzület szint vallani tartózkodik. Mi azt hisszük, hogy azt azon bizalomnak lehet tulajdonítani, mellyel vezérlő államférfiaink iránt viseltetünk. S oka annak ama feltevés, hogy egy manifestációval a velünk egy érzelemtől lelkesülő kormány férfiaknak állását nehezitenők meg.

Mi bizunk kormányunkban, de az utóbbi feltevésben nem osztozunk, sőt inkább azon hit-

ben élünk, hogy kormány csak akkor lehet erős céljai kivitelében, akkor lehet megtámadhatatlan ha a hazai általános közvélemény támogatja.

De a közvéleményt tudnia kell mindenkinek, Europa lássa és tudja, hogy Magyarország egy szív és lélekkel ellenzője oly politikának, mely előbb-utóbb a szabadság megőlésére és a „kanszuka” uralmára vezet.

Tudnia kell a világnak, hogy mi nem csak azért, mert a Török természetes szövetségünk, de mert attól az eurpai civilisatio biztosítása függ, ellenzői vagyunk a török birodalom felosztására czélzó tervnek. Mi a Török állam integritásának fentartásában saját biztosításunkat látjuk a „panszláv” törekvésekkel szemben. Bástyát képez ez, melynek oltalma alatt szellemileg, anyagilag megerősödhetünk és alkotmányos szabadságunk megővésére lerakhatjuk a biztosítékokat. Mig ellenben oly körülmények között, amidőn egy félelmes ellenség uralja szomszédságunkat, az önfentartási ösztön lázas izgatottsága közepette a békés fejlődés gyökeret verni nem képes.

Ki tudná az okok számtalanjait elősorolni, mely a tulterjeszkedés vágyától üzött muszkahatalommal ellentétes érdekeink s ellenszenvünknek és a török birodalom iránti rokonszenvünknek igazolására szolgálnak.

Eleven emlékezetünkben vannak még azon napok, amikor a szlávok védnökeül feltolakodott zsarnok hatalom virányainkat eláraszította, és midőn menekülteink a vendégszerető török államban kerestek és találtak segélynyújtó karokra. Itt már a szívnek is könnyű az irányt megtalálni. De a politikában a szív kevés szerepre lévén hivatva, az ész, az önfentartási ösztön, a hazafiai aggodalom szabadságunk s nemzetiségünkért eleven képekkel távolít el azon hatalomtól, melynek pusztulás és zsarnokság követte nyomdokait.

De mit várhattak és várhatnak a szlávok is ily hatalomtól, mely mint „Saturnus” öngyermekivel táplálkozik.

Ki szabadságot hirdet, hogy mint a paradicsomi kígyó a szabadság orgyilkosává váljék. Példa erre a szláv Lengyel nép, melynek szabadságát vas markai között morzsolta szét.

Mi nem vagyunk ellenségei a népek és nemzetek szabadságának, sőt azt óhajtjuk, hogy minden oldalról alkotmányos szabadságban élő államok által környeztessünk.

A Szlávok fejlődése és szabadsága, a szabad Magyar nemzetben soha ellenséges indulatot nem találhat. De igen is, mint valaha őrei voltunk a keleten a kereszténységnek, most is rendeltetésünknek tekintjük, hogy vérünkkel és vagyonunkkal ellenálljunk a „Muszka” a „panszlávismus” tehát a „zsarnokság” törekvéseinek.

És mert ösmerjük hazánk szlávajku lakosait, tudjuk, hogy czél lelkesít bennünket, együtt őrizzük hazánk szabadságát, együtt működünk annak jobb jövőjén, és épen úgy mint mi, ott, hol a haza sorsa forog kockán, ők is egyenlő lelkesedéssel ontják vérüket s áldozzák fel utolsó filléroket annak megmenteseért, együtt szívták velünk a haza szeretet levegőjét és reájok a panszláv izgatás fogékonyssággal sem

nem birt, sem birni nem fog soha!!

Ez hitünk, ez meggyőződésünk, melynek határozott s nyílt politika felel meg.

A Sas mindig a nap felé röpi, mert biztosak szárnyai és szemei.

A vezérő államférfiak szeme legyen, mint a sasé, s nyíltan vezesse a nemzetet a mindennek életet adó nap felé. A magyar nemzet soha sem hagyta el a szabadság vezéreit, de mindig megbízható erős szárnyaira emelé a napot sovárgó Sasokat.

Óhajtásunk tehát abban öszpontosul, hogy a magas kormány és a m. tisztelt képviselőház szüntessék meg a tartózkodó politikát. Nyilvánítsák ki azon vezéreszméket, melyek őket a keleti politikában fentartás nélkül vezérlik; mondják ki a nemzetnek azt, hogy: vele együtt érezve, határozott ellenesei azon politikának, mely a török birodalom felosztását vagy egyes részeinek megszállását célozza.

Egyszóval mondják ki, hogy hivi vagyunk azon elvnek, hogy: a török uralom alatt élő népek alkotmányos szabadsággal felruháztassanak, de ellenezni fogjuk, ha kell fegyveres beavatkozással is azon célzatot, mely a Török birodalom integritásának megszüntetését tűzte céljául.

Tisztelettel kérjük Nmtsgodat, hogy ezen általunk jelzett politikának megfelelő uton és módon nyilvánulást és érvényt szerezni kegyeskedjék.

Kmf.

Zemplénmegye közönsége nevében
MATOLAY ETELE,
alispán.

Járási kórház megnyitás.

Lélekemelő ünnepegy színhelye volt f. 1876. évi december 18-án Nagymihály, hol egy magánadakozásokból tervezett s teljesen a lehető legczélserűbben 20 betegre berendezett gyógyintézet rendeltetésének végleg általadatott.

Gróf Sztáray Antalné szül. Battyányi Fanni ő méltósága mint a kórház védasszonyának és megyénk főispánja mélt. Dókus József ur élen a mondott napon reggel 10 órakor a legdiszesebb közönség vonult a jelzett kórházi intézetbe; hol Szirmay József, mint a kórházi választmány elnöke üdvözölte meleg szavakban az oly szép számmal egybegyűlt érdeklődő közönséget, örömet fejezve ki egyszersmind azon siker felett, melyet azon in-

tézet állapota elért, átadván a szót ezek után a választmány jegyzőjének Sulyovszky Istvánnak,* ki is meleg és ékes szavakban üdvözölte a grófnőt, mint a kórház védasszonyát, elmondván a kórház létesítésének előzményeit s végre nyílt számadást adott a kórház vagyoni állapotáról, előmerést szavazván megbízói nevében a magyar védőnőnek, Szirmay József, Hrivnyák János, dr. Raisz Gedeon és Czibur uraknak.

Ezután alig távozott az intézetből a szép közönség el, a kórház választmánya tanácskozási ülésre, mikor is a legkellemesebb meglepetések egész sora következett; mert:

Ő méltósága a kórház védasszonya rögtön eltávozásával 300 frtot küldött ez intézet alapgyonának gyarapítására s ezáltal adta legnagyobb bizonyítékát megalapozásának, — gróf Sztáray Antai ő méltósága pedig azon ígérettel gazdagította ez intézetet, hogy évenként 120 forint kőspénzt s 15 öl fával fogja jótékony intézetünket s nemes tetteinek számát gazdagítani.

Mindezekon kívül megyénk közegészségügyének egyik főtényezője dr. Chyzer Cornél is 100 frttal járult az alapítókhoz.

Mely alapítványokért a kórház választmánya jegyzőkönyvileg mondott a nagylelkű adakozóknak köszönetet s a nyilvánosság terén is kifejezést adni határozta el.

Délután 1 órakor a „Kos“ nagy vendéglőben társas-ebéd következett, melyben a város értelmisége kivétel nélkül részt vett, mely alkalommal míg egyrészt Lányi Gyula ungvári czenekara gyönyörködött a kedélyeket, addig a meleg szavakban mondott toasztok ragadták el a jelen voltak lelkiületét.

Délután 5 órakor oszlott szét a legszebb társaság — azon óhajjal, vajha ily emberbaráti ténykedések gyakrabban ismétlődjenek!

EGY SZEMTANU.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

Lapunk jövő év kezdetén 8-ik évfolyamába lép. Külön előfizetési felhívást nem küldünk szét, s csupán ehelyütt fordulunk bizalommal városunk és megyénk t. olvasó-közönségéhez, kérve: hogy a „Zemplén“-t mint eddig, úgy jövőre is becses figyelmükre méltassák, s azt egy anyagilag, mint szellemileg támogatni sziveskedjenek. Az előfizetéseket e hó végeig postautalvánnyal kérjük beküldeni, hogy a nyomtatandó példányokra nézve annak idejében intézkedhessünk.

A sátoralja-ujhelyi dalárda jelzett hangversenye ma egy hete tartott meg a megyeház nagy termében. Régen láttunk oly szép és válogatott közönséget együtt mint ez estén, de az is igaz: hogy közönség ritkán hagyta el a termet nagyobb megalapozással, mint ez alkalommal. A zongora közreműködések ifj. Farkas Lajosné asszony, Besse-

* E beszédet jövő számunk fogja hozni.

hanem az adatok csekélységének tudható be.

Azon eszmekör, melyben népköltészetünk leginkább forog; hit, haza és szerelem.

Népünk vallásos kedélyű s egyszersmind a hagyományokhoz ragaszkodó. Innét magyarázható ki, hogy a keresztényhitet oly nehezen vette fel, s az új vallás mellett is megőrizte a réginek némi színét, mely a külön Isten hívésében s a források tisztelétében mutatkozik; noha a keresztény színezet is erősen nyilatkozik az Isten képzetében, szűz Mária tisztelete s a kalácutáni hitében.

Szintugy erősen ragaszkodik népünk hazájához, melyet inkább családi értelemben vesz, házitűz helyet értvén alatta; habár a magasabb fokon vett honszeretete sem hiányzik lelkéből. Szerelmi dalaink oly változatosak, mint maga a szerelem. Hüség és csapodárság egymás rovására, — „De mind a hevet, mind a hülést mérsékli bizonyos nem az erőnek, a férfiaságnak, mely nem hagy se feledni, se sirni egy könnyen“. „Valami erkölcsi macacsság sajátja a magyar jellemnek, mely a szerelemben tisztelet és megvetés színe alatt vegyül be, s egy magasabb eszmére vezet, belséjéig a léleknek, hol a becsületérzés lakik“. — Ezekhez járul a nők iránti hódolat, a természet szeretete némi keleties színezet, s előttünk áll főbb vonásaiban a kép, mit Erdélyi festett, mely most is ugyanaz s változatlanul fog maradni, mig egy magyar él.

Ezen szellemi arcképről biztonsággal olvashatni le nemzetünk érzelem dusságát, de nem a képzelem hiányát is, noha Erdélyi ezt egyik nem épen hízogó jellemvonásunkul tünteti föl, hasonlítva a magyart azon indián törzshöz, „melynél erősb a a szenvedély, mint a képzelődés“.

S miből véli ezt elvonhatni? . . .
Abból, hogy „alkotni csak a képzelődés bir,

nyey Margit és Weinberger Zsuzsika kisasszonyok által ép oly kedvesen hatottak, mint Benedek ur hegedű játéka és Farkas Bertalan szavalata, mig a dalárda tul tett minden várakozáson s a többi közreműködőkkel együtt, sok zajos és valóban kiérdemelt tapsban részesült. E hangverseny rendezése körül legtöbbet fáradozott annak buzgó fiatal elnöke Hornyay Kálmán, s ezért fogadja teljes elismerésünket, valamint Kraftsik Ferencz karmester is, ki szakképzettségének legszebb bizonyítványát adá az által: hogy pár hó alatt, egy a legkényesebb igényeket is kielégítő dalkört teremtett. A hangversenyt fesztelen, s minden fényűzést kizáró táncvigalom követte, mely hajnalig tartott, s kedélyességben tulszárnyalta azon obligát bálokat, melyek forrasághoz kötvék, s a kedélyekre többé kevésbé nyomasztó hatást gyakorolnak. S ha azt mondjuk: hogy e vigalomban városunk szépei vetélkedtek egymással kellem és öltözetek egyszerűségében, eleget teszünk reporteri tisztünknek, nem úgy mint a „Fővárosi lapok“ tudósítója, ki e mulatságról szólva, megkülömböztetéseket tett, és pedig meglehetősen ügyetlenül.

A polgári takarékpénztár pénztárnokául Ember Ernő postatiszt választott meg. Amenyire örvendünk Ember ur előléptetésén, anyira jói esik e pénztintézet eljárására gondolkunk mely a vagyont, e napjainkban anyira hamisnak bizonyult kvalifikációt mellőzve, e választás által egyedül a becsületességet honorálta.

Hivatalos kimutatás, a s.-a.-ujhelyi roncsoló toroklóból decz. 15—22-ig bezárólag. Decz. 15-kéig gyógykezelés alatt maradt 1 gyermek; szaporodott 2, összesen 3. Ebből gyógyult 1, meghalt 1, kezelés alatt maradt 1. Chyzer főorvos.

Kimutatás a sátoralja-ujhelyi „dalárda“ által f. hó 16-án saját alapfokéje gyarapítására rendezett hangverseny jövedelméről. Belépti jegyekből befolyt 295 frt, felülfizetésekből 41 frt, összesen 336 frt kiadások rugtak 162 frt 63 kr. Összes tiszta jövedelme 173 frt 37 kr. A jövedelem emeléséhez felülfizetéssel járultak: Aigner Adolf 2 frt, Ambrózy Nándor 3 frt, Ambrus Sándor 1 frt, Boruth Elemér 1 frt, Diószeghy János 3 frt, Ekkert János 1 frt, Fejes István 50 kr., Fekete László 50 kr., Fisch N. 1 frt, Fesztory Tamás 2 frt, Grosz Róbert 1 frt, Gyalokay Ferencz 2 frt, Horváth Endre 1 frt, Illase vicz László 2 frt, Karfunkel József 50 kr., Kelner N. 50 kr., Kelner Ede 50 kr., Kiss Etel urhölgy 50 kr., Kornstein Ignác 50 kr., Kis Károly 1 frt, Kresinszky Ferencz 50 kr., Kún Frigyes 1 frt, Lövy Adolf 1 frt, Maier Imre 3 frt, Meizels N. 50 kr., Nyomárkay József 50 kr., N. N. 50 kr., N. N. 10 kr. Ördögh Mihály 50 kr., dr. Pápai Vilmos 1 frt, Péchy Sándor 40 kr., Rätz Bertalan 2 frt, Reichard Mór és fia 1 frt, Stenczel Dániel 1 frt, Szabó Elek 1 frt, Szöllösy Gyula 50 kr., Vass József 2 frt. A nemeslelkű felülfizetők ezen adományaikért, valamint az egész tisztelt közönség a támogatásunkra irányuló élénk részvételért fogadja legforróbb köszönetünket; — mindenekfölött pedig szabad legyen ifj. Farkas Lajosné urhölgy, Besseney Margit és Weinberger Zsuzsika kisasszonyok, valamint Benedek János urnak közre-

s nálunk kevés költői alkotmány vagyion, ami kitetszik a románczok s történeti költemények kevés számából.“

Dehát az alkotó erő nem egy a képzerővel mert ha például vesszük e kétsort:

„Szegény Barna Péter be sok lovat lopott,
Románé két lánya a bból ruházkodott.“

ezt sem románcznak, sem kellőleg kidomborított balladának nem tekinthetjük, vagy is itt az alkotó erő alig működött; ellenben a képzelő tehetség a legerősebb próbán megy keresztül, midőn e nem is ismert eseményt e pársor hallása után azonnal fel tudja idézni s kiszínezni. Ugyszintén nem erős képzelemről tanuskodik-e az, hogy bár népdalaink első sora egészen külön áll a többi soroktól, mégis a képzelem a szakadást áttudja hidalni, az ürt kitölteni? . . .

Sőt az alkotó erő sem ép oly gyöngye a magyar népnél, mint buvárlónk hitte; amiről az újabb kutatások folytán elökeült, mondhatni művészi kivitelű románczok és balladák igen szépen tanuskodnak, megdöntve, de mentve is: Erdélyi tévnezetét.

Sokkal igazabb s egyszersmind nemes lelkületéről tanuskodó azon gyakorlati erkölcs politikai következtetés, melyet a puszták lakóinak dalaik után rajzolt élete és jelleméből von el.

Feltűnteti a pusztai eredeti gondolkodás módját, erkölcsét, mely őt ellentétbe hozza a társadalom törvényeivel s vétekre szabítja. — „Vétekre, mely nem eltökélt rossz szándék, megrögzött gonozság, hanem csak könnyű vér s tudatlanságból származik, de a törvény mégis bün gyanánt bünteti.“ — „A büntetésre kész a törvény, de arra, hogyan mentessék meg a rossz utról a szilaj fiu,

működésökér
rét egyaránt
nak kifejezés
lekötöztetj
decz. 21. A
i. elnök,

A legs
Petőfi Sánd
kiadása, me
megszerezh
jöttek és pé
Zichy, Wagn

Mai sz
kiadott lapo
sainak árjeg
vasó-közöns

A s.-a
30-án Tokaj
következő:
ják: Olchvá
és Bernay I
rencztől. Zó
„Szavalat.“

czigány, huz
váry Déla, F
Imre. II. Sz
Előadják: C
Tamás és B
világot,“ ma

Bernáth Kál
Rózsavölgyit
Endre, Geóc
valcha e kis
emlékében n

részesítve le
szél, termész
által nincs k
kitől: önmag
nek tartjuk,
venni a hang
kedélyes este

delmének eg
javára fog fo

Sáros p
mel sietek t
tek szükség
melyet a ha
nak; a sáro
élénk viszh
körülmények

szánt áldoz
ifjuság által
hangverseny

s.-pataki kö
sdesének s
frt, mint a

lami impos
ifjuság s a
fogja azt k
felülfizetés

Henrikó 5
Desseffy Sár
4 frt, Szaká

még nincs t
meg k bünt
csak megtör
mikor eb m
kezet, mint

kövessen el
den emberit
„mivelő kéz
maradt töme
érzi s minde

irtod is, val
Nagysz
és tényleg v
melynen ni
ria, hanem

Dicsős
hivatottabb
volt, s talár
és bányász,
lálja, nemc
dolgozza a

Főleb
és tisztelet
dolgozásán
addig oly k
ható buvár
ismertetése

S mint a r
ugy vonja
meretlen sz
magokon h
ha félreért
tottak a m

működésükért, mely hangversenyünk fényét és sikerét egyaránt emelte azon őszinte elismerés és hálának kifejezést adunk, melylyel egyetünk mindenkor lekötöztetjük marad. — Sátoralja-Ujhely, 1876. decz. 21. A dalárda nevében: Hornyay Kálmán, i. elnök.

A legszebb tárgy karácsoni és ujévi ajándékul Petőfi Sándor költeményeinek második illusztrált kiadása, mely Lövy Adolf könyvkereskedésében már megszerezhető. — Ezen kiadásba egészen új képek jöttek és pedig a leghíresebb magyar festők, mint Zichy, Wagner stb. mesteri onjaikból.

Mai számunkhoz a „Franklin társulat“ által kiadott lapok előfizetési felhívása és irodalmi kiadásainak árjegyzéke van mellékelve. Ajánljuk azt olvasó-közönségünk becses figyelmébe.

A s.-a.-ujhelyi mükedvelő vonós-négyes f. hó 30-án Tokajban hangversenyt rendez. A program következő: I. Szakasz. „Sebastopol emlék.“ Előadják: Olchváry Béla, Barkaszy Endre, Geőcze Tamás és Bernay Imre. 2. „Magyar R. apodie.“ Liszt Ferencztől. Zongorán előadja Bernáth Kálmán ur. 3. „Szavaltat.“ Előadja Balogh István ur. 4. „Huzd ra cigány, huzd rá,“ népdal csoport. Előadják: Olchváry Béla, Barkaszy Endre, Geőcze Tamás és Bernay Imre. II. Szakasz. 1. „6. sz. változat.“ Beriodtól. Előadják: Olchváry Béla, Barkaszy Endre, Geőcze Tamás és Bernay Imre. 2. „Elátkozom ezt a czudar világot,“ magyar ábránd Székely Imrétől. Előadja Bernáth Kálmán ur. 3. Szavaltat. 4. „Nagy magyar,“ Rózsavölgyitől. Előadják! Olchváry Béla, Barkaszy Endre, Geőcze Tamás és Bernay Imre. Ki halotta valaha e kis társulatot játszani: annak bizonyosan emlékében maradt azon kellemes élvezet, amelyben részesítve lett. Az ő zenéjökben a tiszta érzellem beszél, természetesen finom ízlés, mely a műsterkétség által nincs kifecszamitva. — Nem tanulták ők ezt senkitől: önmagukban van a tanítójuk. — Kétségtelennek tartjuk, hogy Tokaj és vidéke örömmel siet részt venni a hangversenyen, mely mást, mint kellemes, kedélyes estét, nem is ígérhet. A hangverseny jövedelmének egy része a tokaji alakuló tűzoltó-egylet javára fog fordíthatni.

Sárospatak, decz. 15. (ered. tudósítás.) Örömmel sietek tudomásul adni, hogy a török sebesültek szükségének enyhítését célzó magasztos eszme, melyet a haza minden részében lelkesedve fogadnak; a sárospataki főiskolai ifjuság kebelében is élénk viszhangra talált, és csakis a közbejött körülmények okozták, hogy a szentügy oltárára szánt áldozatával ily sokáig késett. A főiskolai ifjuság által, a török sebesültek javára rendezett hangverseny eredménye megfelelt az ifjuság s a s.-pataki közönség e magasztos cél iránti lelkesedésének s áldozatkészségének. Igaz, hogy 203 frt, mint a hangverseny tisztajövedelme, nem valami imponans összeg; de a ki ismeri a s.-pataki ifjuság s a városi intelligencia létszámát, az nem fogja azt keveselhetni. A fentnevezett összeghez felülfizetéssel járultak; méltóságos Vajai br. Vay Henrikő 5 frt, br. Vay Elemér 10 frt, főtisztelendő Desseffy Sándor 5 frt, Nagytiszteletű Nagy Gusztáv 4 frt, Szakácsi Dániel 4 frt, Lónyai Ödön 3 frt, Görög

még nincs törvény. Büntetés pedig soha nem öli meg k bünt, hanem csak a bűnöst, s legfeljebb is csak megtöri a népkedélyt, megalázza az embert, s mikor eb módjára fogja inkább nyalni az ostorozó kezét, mint gondolkodni arról előbb, hogy bünt ne kövessen el; s ez már végaljasodás, gunyja minden emberi méltóságnak. „Nem büntető, hanem „mívelő kézzel s kimélve kell tehát nyulni az elmaradt tömeg gyöngé oldalához, mert hamar megérsz s minden legkisebb kényszerítés, habár hibáit irtod is, való erőszakotlansággal ez meggyőződésen.“

Nagyszerű eszme, mely ha kellőleg átértetnek és tényleg valósíthatnak egy új világot hozna létre, melyben nincsenek többé arisztokrácia és proletária, hanem csak érző szívek és művelt lelkek!

Dicsőség neki a „Magyar Grimmnek, kinél hivatottabb buvárlója nemzetünk szellemének nem volt, s talán nem is leend, ki nem egyszerű kutató és bányász, hanem művész is! — Nemcsak föltalálja, nemcsak kiaknázza az arany er t, de fölis dolgozza a kiásott kincseket.

Fölebrészti honfitársai érdeklődését, szeretetét és tisztelét a nemzeti hagyományok, a nép gondolkodásának, érzelmeinek kincsei iránt, melyeket addig oly kevésre becsültek. Gyűjteményei, melyreható buvárlatai, egész a részletekig kiterjedő ismertetései által önön lelkét állítja a nemzet elé. S mint a méhe mézet von el a virágok kelyheiből. S mint a méhe mézet von el a népköltészetéből azon addig isugy vonja ő el a népköltészetéből azon addig ismeretlen széptani elveket, melyek, ha olykor-olykor magokon hordják is az elfogultság némi bélyegét, ha félreértéseket szültek is, mégis jótékonyan hatottak a magyar szépirodalom további fejlődésére.

(Vége köv.)

József 2 frt, Zolnay Sámuel 2 frt, V. L. 2 frt, Rutay Antal 2 frt, Kérészy Barna 2 frt, Szabó Zsigmond 1 frt, Dr. Kun Zoltán 1 frt, Bacsonyi Lajos 1 frt, Szánthó Gyula 1 frt, Radácsy György 1 frt, Pecsár János 2 frt, Knobel N. 1 frt, Nyiry Bartalan 1 frt, Bakó Bertalan 1 frt, Boronkay György 1 frt, Grósz Ignác 2 frt, Reisz Ignác 1 frt, Pandák József 50 kr., Melczér József 20 kr., Juhász Etel 60 kr. Komjáthy Gábor, a hangverseny rendező biztalmány alelnöke.

Színház. „Rosz idöket élünk; roszt csillagok járnak...“ Aligha volt valaki jogosultabb e felkiáltásra, mint szintársulatunk. Üres ház, üres után, s mégis j á t s z a n i (jó kedvvel is, mert m u s z á j); defizit után deficit, s ebből mégis megélni: bizony, bizony nem tréfa dolog! Mióta Szegedy köztünk van társulatával, alig mondhatta el csak két előadás után is a jövedelemre, hogy transit. Igaz ugyan, hogy krachos világot élünk, s az időjárásra méltán elmondható, hogy „felfordult világ“; hanem hát volt ez már így ezelőtt is, mégis ki tudott nálunk jönni — ha nem valami brilliansul is — egy-egy szintársulat, habár egy fikarnyt sem volt is az különb, mint a Szegedyé. Mert szintársulatunkban is vannak jobb erök, kik egy vidéki színpadnak hátrányára nem lehetnek. — Legközelebb Nagyné-Könyves Mari asszony vendégszerepel, kit hogy az igazgató megnyert társulatához, a közönség részéről tapasztalt közönynyel szemben, kétségtelenül áldozatra mutat. Nagyne legközelebb a „Kártyavetőnő“-ben lépett fel, s művészi tehetséget igénylő szerepét erőteljes drámai színezéssel művészi felfogással, s melegséggel vitte keresztül. A csekély közönség mindenik felvonás után többször kihívta, hogy legalább ezzel fejezze ki elismerését, a színművésznő iránt. A jelentékenyebb szereplők voltak még: Biróné, Erdélyi G., Pethő, Fodor, Szegedy Mihályné, Szegedy Antalné. — Erdélyi G.-ra nem csekély feladat volt róva, s bár több helyütt látszott, hogy nehéz szerepe felülmúlja erejét; részben sikerült azzal megküzdnie. — A gyakorlat a legjobb iskola. — Líbera az előjátékban „tragiko—comiko—dramico“ mutatta be magát. Közönség — mint fentebb mondtuk — a színelőző csekély.

Szegedy — mint tudjuk — Toldy Ferencz jönevű szerelmes-színész is szándékozik szerződteni; a jelenlegi pártolás mellett azonban — bárki is beláthatja — hogy ez annyi, mint nem újat, de egész karját a tűzbe tenni. „Tamás“ vagyunk ugyan benne, hogy legyen sok eredménye, hanem azért mégis kötelességünk közönségünket a közöny levetkőzésére, s a pártolásra felhívni. — Ne legyen szavunk „pusztában elhangzó szó!“ F.

Csarnok.

A testgyakorlat, mint nevelési eszköz.

Fölvostva a s.-a.-ujhelyi gym. tanulóknak, nov. 11-én 1876 Kovács János.

IV.

A protestáns tanodákban Luther es Melancton, rendszerök úgy alkalmazták itt a sok jeles nevelő által, a hogy az a kültöldön volt. A sárospataki volt nevelő és tudós Comenius tanítványa, Apáczai Cseri János méltó a fölemlítésre, mint olyan, ki nemcsak a magyar bölcsészetben, hanem a gyermeknevelésben is a leghelyesebért tett és fáradozott, s hogy óhajtott sikert még akkor ő sem érhetett, nem rajta mult.

Rousseau szelleme átvillogott hazánkba is; innen lön, hogy nevelészetű irodalmunk csak hamar megindult, s küzdött bajnokaiban a testgyakorlati oktatás mellett, mint költőink és nyelvészeink vettek a megtámadott nemzetiség és nyelv érdekében

Jött a 19-ik század s meghozta virágait a nevelészetnek is, a hosszú küzdelem után, hogy érett gyümölcsökre mutathatunk most, részben neki köszönhetjük azon elvek elfogadása által, melyeket Pestalozzi hívei terjesztettek.

Sok jeles protestáns nevelés-baráttal védtek és terjesztették a testgyakorlással összekötött gyermeknevelést a magyar kegyesrendiek is, kiknek alapítója, a nagy gyermekbarát Kalazanti, azt kívánja és rendel, hogy azok, kik zászlója alatt oktatnak, olyan irányban neveljék az ifjuságot, melyben haladva a kifejelettek vallásos és tanult de ne vallásos és buta férfiakká váljanak; mert a vallásos és buta, jó szolga lehet, de nem öntudatosan jó hazafi is.

Ez arany elv, úgy hisszük minden nemes szívben viszhangra lehet már csak azért is; mert általa Széchenyiek nevelhetők.

Ez emberiesen hazafi irány eszközölte azt, hogy a kegyesrendieknek tatai tanodájában, már a 40-es évek elején volt tornaelőadás; tehát mind-

járt a legelső tornamutatvány után, melyet Tavassy Lajos 1838-ban Pesten eszközölt.

Az első 1848-ki vallás- és közoktatási nagyszellemű miniszter, br. Eötvös József alatt végre s igen jellemzőleg, ki lön mondva, hogy minden tanoda mellett testgyakorló hely is legyen. Így e téren is oda jutottunk, hol a külföld volt. Fájdalom azonban, hogy mint más annyi szép kezdetnek elejét vette a gyászos emlékü 49-ik év; megakadályozta kifejlésében hosszú időre; miglen a 68-as új miniszter br. Eötvös, újból elrendelte, hogy az ifjuság a tornaszatban is nyerjen oktatást.

Ez óta jól s roszul berendezve, hazai tantézeteknél van testgyakorló hely, melyet, ha angalkertnek nem mondhatunk is, bátran nevezhetünk nevetve-izmosító, s önértet-fejlesztő óvodának.

Halad a ki megindult, mondja a közmondás; ime elmékedésünk fonalán mi is eljutottunk a homályos multból a sokszinű jelenbe, honnan visszatekintve láthatjuk, hogy a testgyakorlás oly régi és oly különféle, mint az emberiség, változatosan hullámzó történetével,

Ha bar a legrégibb korok embereinek tornaszatát, s annak eszközeit történeti tényekkel ki nem mutathatjuk is, el kell fogadnunk azt a következtetést elmékedésünk fonalán vissza felé haladva, melyet az emberek természete és szükségleteiből vonhatunk. E szerint, mint ma birkozik a puszták fiainak gyermeke, hasonlóan kellett már hajdan is birkoznok azoknak a gyermekeknek, kik ép testben legelőször taposták a föld bársonyát. A gyermek olyan volt hajdan is, mint most; ma pedig menyinyiféle tornajátékot kitalál egyik-másik, nem igen kell bizonyíthatni. azt hiszem; mert mint Petőfink lovagolt nádparipáján fűzfapöt fujva gyermekkorában, ugy ismétli ezt, vagy más játékát száz és ezer a jövőben. De nem volt-e akkor is fa, a fa árnyas zugolyában madarfészek? Bizonyára volt; képzelhető-e, hogy a hajdani gyermekeknek nem volt volna kedvök kifosztani az enyhe fészket? Bizonyára nem, már csak azért sem; mert míg a mostaniakat csak vágyaik üzük erre, addig a hajdaniakat gyomruk is szoríthatá. Mit meg nem tesz pedig némely gyermek egy-két jó falatért, sokan tudják, s példa rá a torkos Pali.

Már ha ez így van, ki tagadhatja azt, hogy némely rövid látónak semmi igaza sincs, midőn ruharontásnak mondja a tanuló rendszeresített testgyakorlatát?

Régi s igen fontos eszköz ez arra nézve, hogy a gyermekek olyanokká fejlődjenek, minőknek minden szülő méltán óhatja keble magzatát.

Tornázzunk tehát, s különösen tornázzanak nemzetünk ifju sarjadéka, ha másért nem, tegyék azt azon sokféle haszon és előnyért, mely belőle meríthető.

Vagy nem ad-e a testnek épséget, s az izmoknak erővel párosult ügyességet és takaros állást? Nem aczélosítja-e a szellemet, midőn neki férfiasággal ékített éberséget kölcsönöz a lankadhatatlanság győző kíséretében? Van-e szebb a nemes bátorságnál, s rútabb a kályha termetű renyhésnégnél? Ennek ellene, amannak hű barátja és nevelője a foglalkozás, a tornaszat. Mint a hó nap sugara gyönyörködtető színt fest a virágok szirmaira; mint felüdíti a szabad tiszta lég és harmatgyöngy a tikkadó mezőség virányait; akként rózsát fest a tornaszat a halovány arczokra, s meggyújtja a vidámság édes lángját lélek és kebelben. Mondjam-e, hogy nagyobb hatalma van gyakorta az édes anya büntől óva intó drága szavainál; mert míg ezek meg nem menthetik a veszni andulat, ez gátot vet a csábnaak, s visszavon sok esetben az örvénytől?!

Ennyi jellemesítő, s erkölcsstisztító hatásai közül kifeledekem-e a legszebbek egyikét, a magyart annyira ékesítő honszeretetet, melyet már a régiek szerint is, nem hogy elnyomna, de hatalmasan éleszt és táplál.

Azért, ha mindent, mi szép és kedves van az emberben, s áldásosan vigasztaló a honfiban, nevel a tornaszat, ugy a leghatályosb és üdvösb nevelészetű eszközök egyike az; méltó tehát, hogy minden alkalommal fordítsák azt hasznunkra mindnyáján, különösen pedig az ifjuság szeresse és gyakorolja azt.

Az ildom, a jólét és függetlenség nevében; az emberi méltóság és önértet, föleg pedig a honszerző erős apák nevében, előre! tornázzék az ifjuság!

[Vége.]

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Rováskelemény

Árverési hirdetés.

Alólirt bírósági végrehajtó részéről ezennel köztudomásul hozatik: hogy a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék, mint csődbíróságnak 4795/875. s illetve 12240/1876. számú végzése következtében Bodeczky János és neje Strelec Susanna csődtömegéhez tartozó a s.-a-ujhelyi 5. számú telekjegyzőkönyvben felvett s illetve a sátoralja-ujhelyi 2302. és 2284. számú újból nyitott telekjegyzőkönyvekbe átvezetett Strelec Susanna nevén álló következő ingatlan javak:

- a) a 9217. hr. sz. a rongyva gazbani szántó föld felerésze becsértékben 90 frt.
 b) a 9217. hr. sz. ugyanottani szántó felerésze becsértékben 80 frt.
 c) a 8465—8466. hr. sz. a felső „mocsár”-beli szőlő felerésze becsértékben 200 frt.
 d) 8314—8316. hr. sz. a „Boda” szőlő-és rét felerésze becsértékben 500 frt.

1877. évi januárhó 3-ik napján d. e. 9 órakor Sátoralja-Ujhely városházánál az alólirt bírósági végrehajtónál megtekinthető feltételek mellett bírói árverésen eladatni fognak.

Mely árverésre a venni szándékozók azzal hitvatnak meg, hogy a jelzett ingatlan javak ezen határnapon esetleg becsáron alól is lesznek eladandók, s hogy árverelni szándékozók által bánatpénzül a becsár 10%-ja lesz leteendő.

Kelt Sátoralja-Ujhelyt, 1876. évi nov. 15.

Ujfalussi Endre,
bírósági végrehajtó.

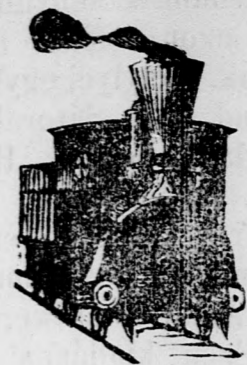
Szülésznő.

Özvegy Plaveczy Erzsébet, kassai lakos szép bizonyítványokkal ellátott 20 éves gyakorló szülésznő, leányánál óhajtván lakni, lakását Sárospatakra tette át. Szakmájában ajánlja magáminőzéseknek, kik egy tapasztalt és gyöngéd bánásmódu szülésznő segélyét igénylik. — Lakása Maszauer Gyula cukrásznál Sárospatakon, tek. Zsindely ur házába.

P É N Z !

A legkedvezőbb feltételek mellett **fizetési és nyugdíj ivet, arany, ezüst és ékszerek, valamint értékes sorsjegyek és állampapírokra** kapható.

WEINSTEIN ALBERT,
hatóságilag eng. zálogkölcson üzletében
Sátoralja-Ujhelyben.

Hirdetés.

Jövő 1877. évi januárhó 1-ével vas és aczél, továbbá vas-, vasöntet- és aczél-árak stb. Alsó-Sajó, Zólyom, Bánréve, Bettler, Diós-Győr, Dobsina, Gombaszög, Huszt, Igló-Lőcse, Kassa, Krompach, Lónyabánya, Losoncz, Miskolcz, Munkács, Nagymihály, Besztercebánya, Nyustya Pelsőcz, Poprád-Felka, Putnok, Rimaszombat, Rozsnyó. Salgó-Tarján, Tiszolcz, Tornaalja és Vadna állomásokból Chyrów, Lemberg, Przemysl, Sambor, Stanislaw, Stryj és Zágórz állomásokba való szállítására nézve 5000 kilogrammnyi legcsekélyebb mennyiségek földadásánál új kivételes díjszabás különösen leszállított tételekkel lép érvénybe.

E díjszabás példámjai az alólirt bályaigazgatóságok kereskedelmi osztályaiban kaphatók.

- A magyar kir. államvasutak igazgatósága.**
A Tisza vidéki vasut vezérigazgatósága.
A magyar északkeleti vasut vezérigazg.
A Kassa-oderbergi vasut vezérigazgatósága.
Az első magyar-gácsországi vasut igazg.
 ugyis mint a Dniester államvasut üzlet-vezető igazgatása.
A főherceg Abrecht vasut közp. igazgatása.
A Károly-Lajos vasut vezérigazgatósága.

Bécs és Budapest 1876. évi december 15.

Karácsonyi és ujévi ajándékokra

legalkalmasabb tárgyak csakis könyvkereskedésben találhatók.

Bátorkodom tehát ez alkalomra üzletemet a t. közönség szives figyelmébe ajánlani. Kitünően felszerelt raktáromban találhatók a **magyar, német és francia irodalom** kitünőbb művei **remek diszkötésekben** az eredeti legjutányosabb bolti áron.

Hölgyek számára bársony és selyem kötésű imakönyvek ezüsttel kirakva, gyönyörűen kiállított fénykép-albumok zenével és anélkül.

A magyar nemzet elaszikus írói mind **Petőfi, Arany, Tompa, Vörösmarty** stb. a most megjelent **Deák-Album**, mind gyönyörű diszkötésben vagy kötetlen is.

A nagy választékban raktáron lévő **olajfestményü- és nyomatu képeket**, ugymint **gyps- és fősöntvényü szobrokat** a t. közönség kiváló szives figyelmébe ajánlom, — főleg **Izsó Miklós busuló juhász** című szobrát, melyet esetleg **részletfizetésekre** is adok.

Különféle mintán **levélpapírosok** és **borítékok kezdő betűvel** (monogramm) dobozban csinosan kiállítva mindég raktáron vannak. **Látogató-jegyeket** szintén készítek saját amerikai gyorsajtómon.

Az ifjuság számára alkalmas ajándékokkal, ez idén raktáromat **kiváló gonddal** szereltem fel. Találhatók nálam a **serdültebbek számára**: könnyű modorban tartott **tanulságos művek, elbeszélések, költeménygyűjtemények** stb. **Festék-dobozok** fából és bádognból, **földgömbök** 1 hüvelyktől 1 1/2 lábnyi nagyságig 1/2 és egész felszereléssel. A kisebbek számára; Fröbel-féle s más játékok, elpusztíthatlan vászon és papír, képes és verses-lattató-játék. Eredeti **bolti ára** csak 3 frt 60 kr.

Vidékre rendeléseket legpontosabban és lelkiismeretesebben eszközölök, mit a t. vidéki közönséget szives tudomásul venni kérem.

Épen most érkezett meg:

„PÜFF NEKI!” Mokány Berczi válogatott gorombaságai.

JANKÓ JÁNOS számos rajzával és **naptári részszel.** — Ára 99 olvasztékos krajczár.

Bátorkodom tehát a tiszt. közönséget mennél számosabb látogatásra — ha csak a most rendezett karácsonyi asztalom meg szemelésére is — egész tisztelettel meghívni.

Lóvy Adolf,
könyvtáros a „Vadászkürt” vendéglőben.

Régi s
vont elv az
hatalmas, s
fontos segé
nem léte,
megdönteni
akadályozva
szinvonlára
vén főleg a
természet
dését.

Mert a
tatás nem k
ezerfelé szé
ket sem fejt
latosan, jóf
melyeket az
s tágitaui

De ez
nosan felaj
mindig egyi
ságát. S néz
nemde ugy
tanulmányi
értelem, va
fejtésére irá

Márpe
s csak kül
összes erői
fejtheti az e

És tek
nek — még
teszi a ke
aztán az en
nyában pom
len holt any

A tan
a könyvtára
rasztó munk
ván a lélekne

Dicsé
mindig öntu
e tekintetbe
juk meg ősz
van egyetlen
sebb nagyob
fájdalom, ho
több a jó ak
bensőt, a lé
külsőt, a kö
alap mellet
hető.

Oh ige
tárat, áll
mára is; d
ha nincs be
ményeket n
és németalf
rozottan a g
tésére, az á
zetnek!?...
gaiban, ne
van az elha
nemzeti ros
kásunkké, h
szeretjük a